

Uzmanına Sorun

bağımsız, meşgul, bağlantılı

Yaşlılarla çalışıp, onlara çözüm üreten uzmanlarla konuşmak *FLL* takımınıza şunları kazandırabilir:

- temayla ilgili birçok şey öğrenmek,
- bugün için geçerli verilere erişmek,
- olası sorunları keşfetmek,
- bu sorunlarla ilgili hangi çözümler üstünde çalışıldığını öğrenmek,
- yenilikçi ve özgün çözümünüzle ilgili geri bildirim almak.

Kimi tanıyorsunuz?

Takımınız, proje üstünde çalışırken en iyi araştırma aracınız olabilir. Düşünün. Herbiriniz kimleri tanıyorsunuz? Yaşlılarla çalışıp, onlara çözüm üreten bir uzmanı tanıyor bile olabilirsiniz. Bu uzman da sizin yaşlılıkla ilgili, bu konuda değişen teknolojilerle ilgili, sorularınıza cevap verip, yaşlı arkadaşınızı daha iyi anlamanızı sağlayabilir.

Günlük yaşamınızı etkileyen teknolojiyi düşünün. Bu teknolojiyi üreten ve bakımını yapan kişileri düşünün. Tanıdığınız bilim insanı, matematikçi, mühendis var mı? Yaşlılarla çalışıp, onlara çözüm üreten tanıdıklarınız var mı? Hastane, klinik, bakımevi, uzun dönemli bakımevi gibi yerlerde yönetici olan veya yaşlılara hizmet sunan bir tanıdığınız var mı? Doktor, hemşire, fizyoterapist, rekreasyonel therapist, beslenme uzmanı, diyetisyen, sosyal hizmet uzmanı olan tanıdıklarınız var mı? Bu kişilerin hepsi yaşlıların daha bağımsız, daha meşgul, ve daha bağlantılı olmaları için çalışıyorlar. Kapısını çalabileceğiniz, sohbet edebileceğiniz bir uzman listesi oluşturun.

Görüşme öncesi nasıl hazırlık yaparsınız?

Takımınızla sohbet edip, görüşmenin hedeflerini saptayın. Proje sürecinin hangi adımında olduğunuzu düşünün. Hangi sorunu seçeceğinize mi karar verceksiniz? Sorunu seçtiniz mi? Yenilikçi bir çözüm önerdiniz mi?

Bu uzmandan ne isteyebilirsiniz? Bilgi mi gerekiyor? Neyle ilgili? Başka araştırma kaynağına ihtiyacınız mı var? Sizin için önemli veya sıkıntılı bir konuda size kapılar açacak tavsiye ihtiyacınız mı var? Yenilikçi çözümünüzle ilgili geri bildirim ister miydiniz?

Takımınızla konuşun, anlaşın, uzmana ulaşın, görüşmeden önce hedefleriniz net ve anlaşılır olsun. Hedeflerinizi listeleyin. Hedeflerinizi bilmek, kiminle görüşme yapacağınıza karar verirken size yardım eder. Görüşeceğiniz bir uzman seçin. Ve bilin ki, projeniz üstünde çalışırken, birden fazla uzmanla da görüşebilirsiniz.

www.usfirst.org | www.firstlegoleague.org | FLL is the result of an exciting alliance between *FIRST* and the LEGO Group.

©2012 *FIRST* and the LEGO Group. Official *FIRST*® LEGO® League Teams and FLL Operational Partners are permitted to make reproductions for immediate team and Operational Partner use only. Any use, reproduction, or duplication for purposes other than directly by the immediate FLL team as part of its FLL participation is strictly prohibited without specific written permission from *FIRST* and the LEGO Group.

FIRST® and Gracious Professionalism® are registered trademarks of the United States Foundation for Inspiration and Recognition of Science and Technology (*FIRST*). LEGO® is a registered trademark of The LEGO Group. *FIRST*® LEGO® League®, and FLL® are jointly held registered trademarks and Senior SolutionsSM is a jointly held service mark of *FIRST* and The LEGO Group.

Randevu rica ederken dikkat edilecek konular.

Takımınızın seçmiş olduğu görüşmek istediğiniz uzmana erişebilmek için takım koçunuzdan destek alın. Telefonla erişebilirsiniz. Tabi, elektronik posta veya mektup da olabilir. Kısaca *FLL*'yi tanıtın. Bu sezon hangi konuda araştırma yaptığınızı anlatın. Sonra da hedefinizi belirtip, yüz yüze randevu rica edin. Uzmanlar meşgul olabilirler. Dolayısıyla, görüşme talebinizin kısa bir süre için olması önemli olabilir. Takımınızla sohbet için yarım saat ayırmasını rica edin. Kendisi sizinle daha uzun süre sohbet için hazır olabilir, ancak siz kısa süre ricasıyla başlayın.

Görüşme gününde uzmanla yüz yüze, telefonda, internetten yazıyla, sesli, veya görüntülü olarak görüşebilirsiniz. Uzmana bu sohbet için en uygun erişim metodunun hangisi olacağını sorun. Yüz yüze toplantı en fazla konuda, en hızlı birikim olmasını sağlar. Eğer uzmanı çalıştığı yerde ziyaret edebilirsiniz, günlük yaşamı hakkında daha geniş bilgi alabilirsiniz. Görüşme için uygun bir tarih ve saat saptayın. Takım koçunuzun görüşmeye katılabileceğinden de emin olun.

Görüşme günü öncesinde bir soru listesi oluşturun. Bu listeyi yaparken, proje ve görüşme hedefleriniz hep aklınızda olsun. Sorularınızı mümkün olduğunca kısa ve odaklanmış olsunlar. Her soru için soruyu sorup, cevabı almanın ne kadar zaman alacağını tahmin edin. Unutmayın: saygılı olup, görüşmeyi vaktinde bitirmek istiyorsunuz.

Sorularınızı bir kağıda yazıp, listenizi görüşme sırasında kullanın. Hatta, listenizi uzmana görüşme öncesi göndermeyi de düşünün. Uzmanınız bazı cevapları görüşme öncesi hazırlayabilir. Hangi takım arkadaşınızın hangi soruyu soracağına karar verin.

Merak ettiğiniz konular hakkında öğrenirken, vaktin ne kadar hızlı geçtiğini fark etmeyebilirsiniz. Görüşme sona ererken takımın geri kalanına nazikçe zamanın geçtiğini belirten kişinin kim olacağına karar verin. Görüşme sırasında duyarlı profesyonelliğinizi gösterin ve yaşayın. Uzman kendini ekibinizin bir parçası gibi hissetsin. Katkısı için teşekkür edin.

Ne sormalısınız?

Görüşme öncesi konu hakkında ön araştırma yapın. Bu sayede ne soracağınızı daha iyi bilebilirsiniz. Ön araştırmanız görüşmenizin daha verimli geçmesini sağlar.

Sorularınız şunları içerebilir:

- nasıl oldu da mesleğimize ilgi duydunuz?
- kişileri mesleğinizde iyi yapan özellik ve beceriler hangileri?
- mesleğinizin en çok hangi yönünü seviyorsunuz?
- en az?
- yaptığınız işin insanlara nasıl etkisi oluyor?
- mesleğiniz yaşlıların daha bağımsız, daha meşgul, ve daha bağlantılı olmalarını nasıl sağlıyor?
- sizce bugün yaşlıların karşılaştıkları en önemli sorunlar hangileri?
- biz bu sezon (*buraya kendi konunuzu ekleyin*) sorununu araştırıyoruz. Siz de işinizde bu konuda çözüm araştırıyor musunuz?
- bu konu hakkında hangi kaynaktan daha fazla öğrenebiliriz?
- görüşmemizi tavsiye debileceğiniz diğer uzmanlar kimler olabilir?

Uzmandan seçmiş olduğunuz sorunu çözmesini istemeyin. Bu gerçekten sizin takım üyelerinin birlikte ürettiği bir çözümü olmalı. Uzman, siz çözüm konusunda karar verdikten sonra, size konuyu öğrenirken, kaynak bulurken, ve çözümünüzle ilgili geri bildirim vererek destek olur.

Görüşme sonunda uzmana kendisiyle tekrar iletişime geçip, geçemeyeceğinizi sorun. Zamanla aklınıza başka sorular gelebilir. Bu sorulara uzmanınızın telefon veya e-posta yoluyla cevap verip, veremeyeceğini öğrenin. Belki de sizinle tekrar görüşüp, iş yerini gezidirebilir. Rica etmekten korkmayın.

Kime sorabilirsiniz?

Yaşlıların sağlıklarını korumak, sağlamak, ve bağımsız yaşayabilmek için birçok hizmete ihtiyacı vardır. Sağlıklı kalmak için fiziksel, zihinsel, sosyal olarak meşgul olmaları çok önemlidir. Takımınız projede çalışırken aşağıda tanımları geçen uzmanlarla görüşmek isteyebilir. Birçok kurum, dernek, vakıf, kamu kurumu, ve üniversitenin web sitesinde farklı uzmanların erişim bilgileri bulunur.

Uzman	Yaptığı	İş yeri
Avukat	Güvenlik ve sağlık standartları kurallarını müsvedde olarak hazırlar; kamunun ilgili yönetmeliklerini takip eder, uymayanları uyarır, gerekirse savcılığa bildirir, yaşlılara ve onlara hizmet veren kurumlara danışmanlık yapar;	Kamu kurumları, üniversiteler, araştırma merkezleri, dernek-vakıf-birlik-platform gibi sivil toplum kuruluşları, destekli yaşam ve uzun-dönemli bakım merkezleri, hastaneler, bilimsel cihaz üreticileri, bilgisayar üreticileri, özel muayenehaneler
Diyetisyen	Özel beslenme ihtiyaçlarına çözüm, yemek yapımı-hazırlığı konusunda formasyon vermek, diğer sağlık görevlileriyle bu konularda ortak çalışmalar yapmak da dahil olmak üzere yaşlıların ihtiyaçlarına uygun gıda ve beslenme programlarını planlayıp, yöneten kişi	Hastane, klinik, destekli yaşam ve uzun-dönemli bakım merkezleri, bakımevi, gündüz yaşlı bakım merkezleri, kamu kurumları, gıda işleyen firmaları, özel muayenehaneler
Doktor	yaşlılıkla ilgili hastalık ve zayıflıkları tanımlar, tedavi eder, izler	Muayenehaneler, hastaneler, klinikler, bakımevi, destekli yaşam ve uzun-dönemli bakım merkezleri, üniversiteler, araştırma merkezleri, kamu kurumları
Eczacı	Hastaların reçeteli ilaç ve güvenli kullanım tavsiyesi alabilecekleri kişi	Eczaneler, hastaneler, klinikler, destekli yaşam ve uzun-dönemli bakım merkezleri,
Elektrik mühendisi	Deney cihazları, otomatik ilaç alım cihazları, ve diğer tıbbi cihazlar, sensörler, bilgisayar, ve cihaz tasarımı ve bakımı yapan kişiler	Özel sektör kurumları, kamu kurumları, bilimsel alet üretenler, bilgisayar üreticileri, iletişim cihazı üreticileri, üniversiteler, araştırma merkezleri
Evde bakım uzmanı	Günlük bakım, hijyen, beslenme, ilaç alımı gibi konularında destek veren kişi; günlük olarak yaşlının ateş, kan basıncı, kilo gibi özelliklerini ölçüp, kayıt altına alır, yaşlının gerekli tıbbi cihazları kullanmasını, süreçleri takip etmesini sağlar. Ayrıca, yaşlıların ev dışı, ev içi günlük işlerini hallederken yanlarında bulunur.	Yaşlılar evi, bakımevi, bağımsız-destekli yaşam merkezleri, günlük yaşlı hizmeti veren merkezler

Fizikçi	Deney cihazları tasarlar ve bakımını yapar	Üniversiteler, araştırma merkezleri, kamu kurumları, bilimsel cihaz üreticileri
Fizyoterapist	Yaralı, zarar görmüş, fiziksel olarak hastalıktan etkilenmiş kişilere yardım edip, iyileşme, işlevi geri kazanım, geliştirme, hastanın durumunun değerlendirilmesi, kişiye özel güç kazanımı, esneklik artışı, hareket yelpazesi artışı, motor kontrol, ağrı-rahatsızlık azalması, şişlik azalması gibi konularda çözümler uygular.	Ortopedik tedavi merkezleri, hastane, rehabilitasyon (iyileştirme) merkezleri
Hemşire	Hasta bakımı veren, koordine eden, hastayı ve toplumu farklı sağlık konularında eğiten, hasta ve yakınlarına, tavsiye ve duygusal destek veren kişi	Hastaneler, muayenehaneler, evde sağlık hizmet sağlayıcıları, destekli yaşam ve uzun-dönemli bakım merkezleri, bakımevleri
Kimyager	Gıda ve ilacın kalite ve süreçlerini denetleyip, tehlike ve güvenlik çözümlerini araştıran kişiler	Üniversiteler, araştırma merkezleri, kamu kurumları, gıda işleyen firmalar, ilaç şirketleri, tıp cihazı, aleti üreticileri, bilimsel cihaz üreticileri
Makine mühendisi	Deney cihazı, sağlık ekipmanı, tıp aleti, ısıtma-soğutma sistemleri tasarlar ve bakımını yapar	Özel sektör firmaları, kamu kurumları, bilimsel cihaz üreticileri, üniversiteler, araştırmöa merkezleri.
Matematikçi	Bilgisayar, bilimsel cihaz, fabrika otomasyonu, malzeme takibi, ve diğer deney ve analiz yazılımları tasarlar ve bakımlarını yapar.	Üniversiteler, araştırma merkezleri, kamu kurumları, sağlık ve tıp cihaz üreticileri, bilimsel cihaz üreticileri, bilgisayar donanımı ve yazılımı üreticileri
Programcı/yazılımcı/yazılım mühendisi	Bilgisayar ve bilimsel cihaz, fabrika otomasyonu, malzeme takibi, ve diğer sağlık takip ve etkileşim yazılımlarını tasarlar ve bakımını yapar.	Üniversiteler, araştırma merkezleri, kamu kurumları, özel sektör firmaları, fabrika otomasyon üreticileri, bilimsel cihaz üreticileri, tıp aletleri üreticileri, bilgisayar donanımı ve yazılımı üreticileri
Rekreasyonel terapist	Yaşlılara yaşlılıkla ilgili hareket kaybı, beceri kaybı, hastalık ve engel konularında tedavi edici bakım hizmeti veren kişi	Sağlık ve bakım hizmetleri sağlayıcıları, rehabilitasyon (iyileştirme) merkezleri, günlük bakım ve yaşlı bakım merkezleri
Robotik mühendisi	Deney cihazları otomatik ilaç alımı sistemleri, yapay uzuv, ve diğer tıbbi, destek verebilecek tıp aletleri tasarlar ve bakımını yapar.	Kamu kurumları, bilimsel cihaz üreticileri, tıp cihazları üreticileri, bilgisayar üreticileri, üniversiteler, araştırma merkezleri
Sosyal hizmet uzmanı	Yaşlı ve ailelerine ihtiyaçlara çözüm olabilecek, hizmetleri koordine edebilecek, yaşlıların kendi evlerinde bakım almalarını sağlayacak destek ve tavsiyeler verir.	Hastaneler, bakımevi, yaşlılara özel binalar, destekli yaşam merkezleri, kamu kurumları, kar amacı olmayan sivil toplum kuruluşları, ve yaşlıların evleri
Yönetici	İhtiyacı olan kişilerin aldıkları sağlık hizmetinin kalitesini yükselten ve destekleyen; ayrıca, hizmeti veren kişilerle ilgilenen kişi	Hastaneler, bakımevleri, klinikler, kamu kurumları, yaşlı merkezleri, günlük yaşlı bakımı merkezleri, destekli yaşam ve uzun-dönemli bakım merkezleri